

(א) [ערכין כב, ט] י"ח
ש"ה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אתה
וכי' טוען נפקד דידך
שקלמניהו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אתה וכו' הא
בצי' האי לביטור לקוח.
עין חולין דף לו ע"א תוס'
ד"ה פלגא:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אתה. התם
היה כו'. נ"ב וכו' ציטוט
שם ד"ה וכן וצמחות
פ"ה ב' וסורו הא
דכאן דג"כ חיישין שם
הפקדו צעדים וכו' תוס'
למטה ונראה לפרש דהא
בשעתין כו' [ב] שם
א"כ מעיקרא כו'. נ"ב וכו'
תוס' בכתובות שם וציטוט
קט"ו ב':

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

ע.

עין משפט
נר מצוה

ונהגו בני כופרא. צעלי ספינה קרי בני כופרא לפי שזפתין אותם
צופת: אגרא בשעת משיכה. נותנין אותם מיד. ואע"פ שקיבל שכרה
נותן לו פגרא לכשתשכר: אטו במנהגא תליא מילתא. היכי שזקינן
לכו לקבל שכר הואיל וסופו לקנותה כולה: משום דמסניא סניא.

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ונהגו בני כופרא אגרא בשעת משיכה
פגרא בשעת שבירה אטו במנהגא תליא
מילתא משום דמתניתא תניא מנהגא אמר
רב ענן אמר שמואל מעות של יתומים מותר
להלוותן ברבית אמר ליה רב נחמן משום
דיתמי נינהו ספינא להו איסורא (י) יתמי
דאכלי דלאו דידהו לזילו בתר שבקייהו אמר
ליה אימא לי אזיו גופא דעובדא היכי הוה
אמר ליה ההוא דודא דבני מר עוקבא
דהוה בי מר שמואל תקיל ויהיב ליה תקיל
ושקיל ליה שקיל אגרא ושקיל פחתא אי
אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא אמר
ליה כי הא ב' אפילו בדקנני גמי שרי למיעבד
דהא מקבלי עליהו חוסבא דנחשא דכמה
דמקלי נחשא בציר דמיה אמר רבה בר
שילא אמר רב חסדא ואמרי לה אמר רבה
בר יוסף בר חמא אמר רב ששת מעות
של יתומים מותר להלוותן קרוב לשכר
ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק
לשכר חסיד קרוב לזה ולזה רחוק מזה ומזה
זו היא מדרת כל אדם אמר ליה רבה לרב יוסף
הני זווי דיתמי היכי עבדינן להו אמר ליה
מותבינן להו בי דינא ויהבינן להו זוזא זוזא
א"ל והא קא בליא קרנא אמר ליה מר היכי
עביד אמר ליה בדקינן גברא דאית ליה דהבא
פריכא ונקטינן דהבא מיניה ויהבינן להו
ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד אבל
דבר מסוים לא דלמא פקדון נינהו ואתי
מריה יהיב סימנין ושקיל ליה אמר רב
אשי תינח אי משתבח גברא דאית ליה
דהבא פריכא אי לא משתבח גברא דאית
ליה דהבא פריכא ניכיל זווי דיתמי אלא אמר
רב אשי חזינן גברא דמשפח נכסיה ומוחימן
ושבוע דינא דאורייתא ולא מקבל שמתא
דרבנן ויהבינן להו ניהליה בבי דינא:

מתני'

קרקעותיו. דמשפח כמו (ישעיה יג) על הר נשפה שאו נס ומתרגמינן על
טורא שליוא: צבי דינא. צפי צ"ד שיש להם כח להפקיד נכסי
המקבל אלא היתומים והתנות עמו קרוב לשכר ורחוק להפסד:
מתני'

דלמא אתי מריה אחר מיתת המקבל כדאמר' בהכותב (כתובות פה) ושם ד"ה ועוד) גבי ההוא דלפקיד כסא דכספא צי חסא שכיב חסא ולא
פקיד אתא מריה ויהיב סימנא אר"י חדא דידעינן ציה בחסא דלא אמיד ועוד דקא יהיב סימנא משמע אפי' אמיד נמי כיון דיהיב סימנא שקיל ומיהו
קשה כיון דאמיד הוא אמאי לא נטעון ליתמי לקוח הוא והיינו יכולין לומר דלא טענינן לכו לקוח אלא דבזרים שהיה אציהם משתמש בחייו
אצל דברים שלא היה משתמש בהם דומה הוא שצפקדון הם אצלו ומהדרין בסימנא אצל א"כ לא שצקת חיי לכל בני עשירים שאדם שהיה
רגיל אצלם ויודע עניינם ילך ויגיד לאחרים דלא עיילי ופקי צייתם סימני כסף וזהב שלהם ועוד אכתי קשה דלמא ליה הכא דאית
ליה דהבא פריכא אפילו דבר המסוים נמי אלא שיאמר צפי צ"ד ששאו שלו ונראה לפרש דהבא צמשתין חיישין שמה יצאו עדים
שהפקיד צידו חפץ שיש בו סימן זה וכיון שצביא עדים א"כ לצי"ד למנוע מלהראות החפץ לעדים ויכירו אם הוא זה ובההיא
דהכותב עיקר טעמא הוי משום דלא אמיד וכיון דלא אמיד אית לכו לטעון ליתומים לקוח ציד אציהן דמצינא או מתנה מילתא דלא שכיב
הוא ולא טענינן ליתמי אע"ג שאציהן היה נאמן לטעון לקוח היה צידי והכי פירושו חדא דידעינן ציה דלא אמיד וצטעם זה לחודיה
קני ועוד דאפילו את"ל דלא מהני אמיד לחודיה הא קא יהיב סימנא ויעילו שני הטעמים יחד [ב] א"כ מעיקרא לא ר"ל שהיה הטעם
דלא אמיד לחודיה די אלא מתחילה לא נתכוון לומר אלא שצין שיהיה יועילו והא דלמיר בקוף פ"ק דכתובות (דף יג:) גבי ארוס
וארוסתו דלמיר התם רב יוסף למאי נחוש לה חדא דקא מודה ועוד האמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ופריך ובהא כי
לא מודה מי מכשר רבן גמליאל התם לא מצי למימר שיעילו שני הטעמים דאי טעמא דהא קא מודה לא מהני לחודיה לא מהני
נמי צדיה דהלכה כרבן גמליאל כיון דלא מכשר אלא צדו כשרין אצלה והא כולן פסולין אצלה לצד מארוס ולהכי פריך כי לא
מודה פ"י כי לא מהני טעמא דמודה לחודיה מי מהני צדיה טעמא דהלכה כר"ג כו':

מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית. ה"מ למיפוך טיפוס
ליה משום לזה דקעבד צלל תשיך (דברים כג) אלא דעדיף
פריך א"כ קסבר דלא מחייב ליה משום לא תשיך אלא כשגם
המלוה מוזהר: דקא מקבלי ע"ייהו חוסבא דנחשא. משמע
אע"ג דקא מקבל נותן עליה זולא

קא א ב מ"י פ"ח מהל'
מלוה ולוה ה' יא
סמג לאון קב טוש"ע י"ד
סי קטו סעיף ג'
קב ג מ"י שם פ"ד הלכה
יד ופי"א מהל' נחלות
הלכה א סמג שם טוש"ע
י"ד סי' קס סעיף יח
וטוש"ע ח"מ סי' רל סעיף
ח:
קב ד מ"י פ"ה מהל'
מלוה ה' ח סמג
שם:
קב ה מ"י שם פ"ד הל'
יד ופי"א מהלכות
נחלות ה' א סמג שם
טוש"ע ח"מ סי' רל סעיף
ח:

לעני רש"י

קלדירא [וילדירא].
קומקום גדול.

מוסף רש"י

קרוב לשכר ורחוק
להפסד רשע. דשקיל
רבי (דע"ל טד.).